

УДК 330.322.2

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ФАКТОР ЇХ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

**© Н. І. Передерієнко, к.е.н., доцент, О. С. Євдоніна,
НТУУ «КПІ», Київ, Україна**

**Исследовано состояние и эффективность инвестиций
в основной капитал в полиграфической промышленности,
определены направления активизации инвестиционной
деятельности на основе инновационного развития.**

**Conditions and efficiency of investments in a printing
business primery capital was researched and directions
of investment activities activisation was idenifided on a base
of innovative growing.**

Постановка проблеми

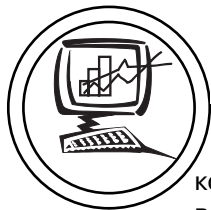
Незважаючи на певні позитивні результати, промисловість України розвивається під впливом ряду кризових явищ і тенденцій. Помилки, допущені за умов незалежності спричинили посилення негативних тенденцій у процесах інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу у вітчизняній економіці. Спрацювання основних фондів досягло критичної позначки 50 %, половина устаткування на підприємствах промисловості вичерпала свій ресурс і має вік у 20 і більше років. Тому на сучасному етапі розвитку країни активізація інвестиційної діяльності є одним з визначальних факторів структурної перебудови та прискорення економічного зростання, але в першу чергу, інноваційного розвитку, створення нових, високотехнологічних виробництв, випуску конкурентоспроможної продукції.

Аналіз попередніх досліджень

Роль інвестицій та інновацій у реструктуризації економіки вивчав Ю. Бендерський, управління інвестиційною діяльністю в Україні досліджувала Б. Вишивана, становлення інвестиційної моделі економічного зростання України прогнозовані А. Гальчинським і С. Львовичінім, мотиваційні чинники міжнародних інвестиційних процесів проаналізовано А. Гайдучьким, актуальним проблемам стратегії економічного і соціального розвитку на сучасному етапі присвячено праці А. Чухна. Згадувані дослідження є науковим підґрунтям для шляхів розвитку країни, у них визначено пріоритети й заходи з удосконалення фінансового забезпечення нарощення науково-технічного та інноваційно-інвестиційного потенціалів.

Мета роботи

Метою даного дослідження є аналіз стану і ефективності ви-

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

користання основного капіталу в промисловості України, в тому числі поліграфічній галузі, визначення деяких напрямів активізації інвестиційної діяльності на інноваційній основі.

Результати проведених досліджень

З моменту реформування економіки поняття інвестицій стало невід'ємною частиною економіки різних держав. Раніше поняття інвестицій трактувалося як сукупність витрат, які реалізуються у формі довгострокових вкладень капіталу в галузі народного господарства (виробничі фонди), тобто інвестиції ототожнювались з поняттям «капітальні вкладення».

Вітчизняні і зарубіжні економісти розглядають інвестиції як довгострокове вкладання капіталу в різні сфери і галузі економіки, інфраструктуру, соціальні програми, охорону навколишнього природного середовища як всередині країни, так і за кордоном з метою розвитку виробництва, соціальної сфери, підприємництва, одержання прибутку.

Економічна природа інвестицій обумовлена закономірностями процесу розширеного відтворення і полягає у використанні частини додаткового суспільного продукту для збільшення кількості і якості всіх елементів системи продуктивних сил суспільства [11].

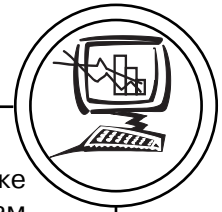
Промислові та інші підприємства постійно зіштовхуються з необхідністю інвестицій, тобто вкладанням внутрішніх і зовнішніх коштів у різноманітні програми і окремі заходи з метою організації нових, підтримки і роз-

витку діючих виробництв (виробничих потужностей), технічної підготовки виробництва, отримання прибутку та інших кінцевих результатів. Це можуть бути грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, акції, інші цінні папери, технології, машини і обладнання, ліцензії, будь-яке майно або майнові права, інтелектуальні цінності, кредити.

В широкому розумінні інвестиції являють собою вкладання капіталу з метою його збільшення в майбутньому. При цьому приріст капіталу має бути достатнім для того, щоб компенсувати інвестору відмову від використання ним наявних коштів на споживання в поточному періоді, одержати винагороду за ризик поповнити втрати від інфляції в майбутньому періоді [8].

Таким чином, інвестиції — це те, що відкладається на завтра з метою більш ефективного споживання в майбутньому. Одну їх частину становлять споживчі блага, які не використовуються в поточному періоді, вони відкладаються на збільшення запасів, іншу — ресурси, які направляються на розширення виробництва. Інвестиціями можуть бути як грошові кошти, так і акції, цінні папери, пайові внески, рухоме і нерухоме майно, авторські права. З точки зору фінансів, інвестиції — це всі види активів (коштів), які вкладаються в господарську діяльність з метою одержання доходу, а з точки зору економіки, інвестиції — це витрати на створення, розширення і технічне переозброєння основного і неосновного капіталу [10].

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

Законом України інвестиції трактується як всі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [1]. Такими цінностями закон визначає: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно; майнові права, що впливають з авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності; сукупність технічних, технологічних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навичок та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих; права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності.

Характер походження фінансових ресурсів впливає на ефективність інвестиційних процесів. Це вимагає вивчення особливостей використання окремих джерел фінансування і їхнього впливу на ефективність інвестицій.

Глобальна мета інвестиційної діяльності — підвищення цінності підприємства, яка складається з ринкової вартості власного капіталу підприємства і ринкової вартості зобов'язань підприємства.

Якщо інвестиції забезпечують підвищення дохідності капіталу, то цінність підприємства зростає і навпаки.

Отже, основна мета інвестиційної діяльності — підвищен-

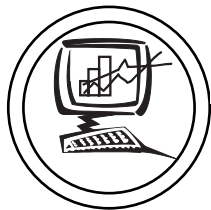
ня цінності підприємства, яке принесе вигоду його власникам у вигляді дивіденді, які зростають, або підвищення ціни акцій [10]. Дослідження динаміки інвестицій в Україні в основний капітал обробної галузі свідчить про значне зростання їх обсягу за період 2001-2008 роки з 7084 до 46574 тис. грн., в тому числі поліграфічної галузі цей показник збільшився за період з 2001-2006 роки з 89,9 до 658,8 млн. грн. Середньорічні темпи зростання інвестицій в поліграфічну промисловість становили 130 %.

Залучення інвестицій в певній мірі дозволила за період з 2000-2006 роки збільшити обсяг виробництва і реалізації продукції на 55,2 %. Але темпи росту чистого прибутку значно відстають від темпів росту обсягів реалізації та інвестицій. Це можна пояснити тим, що інвестиції слід розглядати як вкладення для здобуття негайного чи розширеного споживання грошових або нематеріальних засобів у майбутньому.

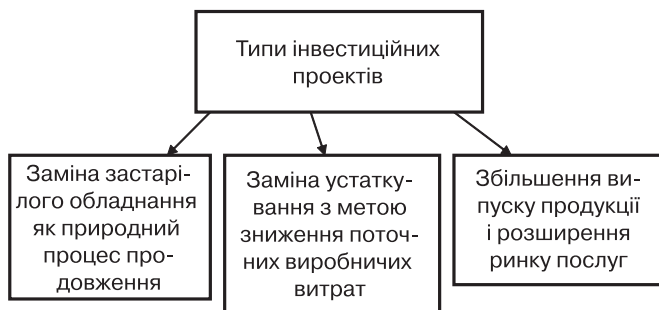
Всі інвестиційні складові формують, таким чином, структуру засобів, що безпосередньо впливають на ефективність інвестиційних процесів і темпи розширеного відтворення.

Після того, як керівництво підприємства визначається з джерелами фінансування інвестиційної діяльності, необхідно визначитися з тим, у що вкладати гроші.

Практика проектного аналізу дозволяє узагальнити досвід розробки проектів і перерахувати типові проекти. Нижче приведені основні типи інвестиційних

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

Типи інвестиційних проектів

проектів, що зустрічаються в закордонній практиці.

Заміна застарілого обладнання як природний процес продовження існуючого бізнесу в незмінних масштабах. Звичайно подібного роду проекти не потребують тривалих і складних процедур обґрунтування і прийняття рішень. Багатоальтернативність може з'явитися у випадку, коли існує декілька типів подібного устаткування і необхідно обґрунтувати переваги одного з них.

Заміна устаткування з метою зниження поточних виробничих витрат. Мета подібних проектів — використання більш нового устаткування замість працюючого, але порівняно менше ефективного, що морально застаріло. Цей тип проектів припускає детальний аналіз вигідності кожного окремого проекту, тому що більш зроблене в технічному змісті устаткування ще не однозначно більш вигідно з фінансової точки зору.

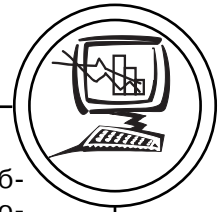
Збільшення випуску продукції і/або розширення ринку послуг. Даний тип проектів потребує відповідального рішення, що звичайно приймається верхнім рівнем керування підприєм-

ства. Найбільше детально необхідно аналізувати комерційну реалізацію проекту з обґрунтуванням розширення ринкової ніші, а також фінансову ефективність проекту, з'ясовуючи, чи призведе збільшення обсягу реалізації до відповідного зростання прибутку [11].

На даний момент в Україні в поліграфічній промисловості основними напрямками інвестиційних проектів є перший та третій варіанти, оскільки на деяких великих державних підприємствах і досі використовують обладнання, яке залишилось ще з радянських часів. Таке обладнання давно морально застаріло і піддалося технічному зносу, крім того воно розраховувалось на величезні тиражі, які на даний момент нікому не потрібні.

Незважаючи на зростання обсягів інвестицій у поліграфічну галузь потенціал підприємств не відповідає потребам ринку друкованої продукції, вимогам якості, спостерігається технічне і технологічне відставання від середнього світового рівня. Все це вимагає активізації і підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

Зважаючи на такий стан справ у поліграфічній галузі вважаємо за необхідне активізувати інвестиційну діяльність на інноваційній основі. Так, наприклад, для підприємств, які друкують газети великими і середніми тиражами, актуальним є розбудова систем автоматизації редакційної підготовки видань, застосування обладнання для зменшення циклу від здачі матеріалів до тиражування за рахунок автоматизації управління виробництвом, ERP-систем, розвиток технологій Computer-to-press та Computer-to-web. Підприємствам, які друкують брошури, листівки, плакати, оперативні видання середніх накладів, доцільно розвивати

технології післядрукарської обробки (нестандартне фальцювання, індивідуальне оздоблення).

Інвестиції в основний капітал на інноваційній основі забезпечують покращення технологічної структури, підвищення конкурентоспроможності поліграфічних підприємств.

Висновки

Досліджено стан і ефективність інвестицій у поліграфічній галузі, накреслені напрямки активізації інвестиційної діяльності на основі інновацій, впровадження яких забезпечить підвищення інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств і конкурентоспроможність їх продукції.

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-X11 [Текст] // ВВР. — 1991. — № 47. 2. Бендерський Ю. Роль інвестицій та інновацій у реструктуризації економіки [Текст] / Ю. Бендерський // Економіка України. — 1998. — № 9 — С. 39—47. 3. Вишивана Б. М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні [Текст] / Б. М. Вишивана // Фінанси України. — 2004. — № 10. — С. 82—89. 4. Гальчинський А. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання [Текст] / А. Гальчинський, С. Львовичкін // Економіка України. — 2004. — № 6. — С. 4—12. 5. Дурняк Б. В. Видавничо-поліграфічна галузь України : Стан, проблеми, тенденції : Статистико-графічний огляд [Текст] : моногр. / Б. В. Дурняк, А. М. Штангрет, О. В. Мельников, Я. М. Угрин. — Львів : УАД, 2009. — 150 с. 6. Котляревський Я. В. Інноваційна діяльність у видавничо-поліграфічній галузі України [Текст] / Я. В. Котляревський, О. В. Мельников, Н. І. Передерієнко // Технологія і техніка друкарства. — 2009. — № 1-2 (23-24). — С. 72—79. 7. Червова Л. Порівняльний аналіз динаміки інвестицій в економіку України [Текст] / Л. Червова, М. Назарчук // Економіка України. — 2007. — № 3. — С. 42—51. 8. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посіб. / А. С. Музиченко. — К. : Кондор, 2005. — 406 с. 9. Кузьменко Л. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Л. В. Кузьменко, В. В. Кузьмін, В. М. Шаповалова. — Херсон : Олді-плюс, 2003. — 255 с. 10. Герасимова С. В. Методичне та кадрове забезпечення управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств / С. В. Герасимова // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 12. — С. 151—159. 11. Електронний ресурс. — Режим доступу : <http://www.info@inpos.com.ua>.

Рецензент — З. В. Григорова,
к.е.н., доцент, НТУУ «КПІ»

Надійшла до редакції 15.12.09